

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobce: **INEX - cestovní kancelář s. r. o.,** se sídlem Divadelní 6, Plzeň, zastoupen Mgr. Marianem Francem, advokátem se sídlem Škroupova 796/10, Plzeň 3, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce,** se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2010, č. j. 8 Ca 403/2007 – 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2010, č. j. 8 Ca 403/2007 - 22, byla zamítnuta žaloba podaná žalobcem (dále jen „stěžovatel“) proti rozhodnutí ústřední ředitelky České obchodní inspekce (dále jen „ČOI“) ze dne 24. 10. 2007, sp. zn. ČOI 2328/2007/0100/1000/2007/Kr/Št, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatele a potvrzeno rozhodnutí České obchodní inspekce, inspektorátu Středočeského a hl. m. Prahy ze dne 29. 6. 2007, č. j. 3407-10-07, jímž byla stěžovateli uložena pokuta ve výši 10 000 Kč za porušení ust. § 13 zákona č. 634/1992 Sb., ve znění účinném od 29. 5. 2006 do 11. 2. 2008 (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), kterého se stěžovatel dopustil tím, že řádně neinformoval spotřebitele o podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady poskytovaných služeb, neboť ve Všeobecných smluvních podmínkách pod bodem VI. REKLAMACE bylo uvedeno, že „reklamaci vždy provádí zákazník a nikoli spolucestující osoba, vyjma případu, kdy je jasně stanoveno, že taková osoba zákazníka zastupuje“. Městský soud v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že předmětem sporu mezi účastníky je výklad pojmu zákazník a z toho vyplývající závěr, zda právo reklamovat služby z cestovní smlouvy může jen ten, kdo cestovní smlouvu uzavřel, anebo zda má toto právo i osoba

spolucestující. Poukázal na to, že shodnou právní otázkou se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 8. 2010, č. j. 1 As 46/2010 - 79, publ. pod č. 2161/2010 Sb. NSS a na www.nssoud.cz, v němž dospěl k závěru, že pro výklad pojmu zákazník je zásadní definice obsažená v § 4 zákona č. 159/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 159/1999 Sb."), podle níž je zákazníkem osoba, která uzavře s cestovní kanceláří cestovní smlouvu, nebo osoba, v jejíž prospěch byla tato smlouva uzavřena. Zákazníkem je i osoba, na kterou byl zájezd převeden za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. Dále Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku poukázal na ustanovení čl. 2 odst. 4 směrnice Rady ze dne 13. června 1990, o souborných službách pro cesty, pobyty a zájezdy, Úř. věst. L 158, 23. 6. 1990, s. 59 - 64, vydání v českém jazyce: kapitola 13, svazek 010, s. 132 - 137 (dále jen „směrnice Rady 90/314/EHS"; dostupná též na http://eur-lex.europa.eu), podle nějž se pro účely této směrnice rozumí spotřebitelem „*osoba, která si koupí nebo se zaváže, že si koupí, soubor služeb („hlavní smluvní strana") nebo jakákoli osoba, jejímž jménem se hlavní smluvní strana zavazuje ke koupi souboru služeb („ostatní příjemci") nebo jakákoli osoba, na kterou hlavní smluvní strana nebo ostatní příjemci převedou soubor služeb („příjemce").*" Takový výklad se opírá i o důvody přijetí směrnice uvedené v její preambuli (v bodě 10): „*(...) vzhledem k tomu, že spotřebitel musí využívat ochrany zaváděné touto směrnicí bez ohledu na to, zda je smluvní stranou, příjemcem nebo členem skupiny, na jejíž účet uzavřela smlouvu na souborné služby jiná osoba, (...)*" Citovaná směrnice v čl. 5 výslovně reguluje (terminologií směrnice) odpovědnost organizátora nebo prodejce spotřebiteli za řádné plnění závazků vyplývajících ze smlouvy. Ustanovení § 852i o. z. upravující odpovědnost cestovní kanceláře za porušení závazků vyplývajících z uzavřené cestovní smlouvy je tak nutno pojímat jako transpozici čl. 5 odst. 1 a 4 této směrnice. Z uvedených definic je patrné, že nelze omezovat výklad pojmu zákazník pouze na osobu, která podepsala cestovní smlouvu s provozovatelem cestovní kanceláře. Nejvyšší správní soud dospěl v citovaném rozsudku k závěru, že pojem zákazník je podle § 852 a násl. o. z. nutno, ve shodě s patřičnými ustanoveními zákona č. 159/1999 Sb. a směrnice Rady 90/314/EHS, vykládat tak, že zahrnuje rovněž osoby, v jejichž prospěch byla cestovní smlouva uzavřena. Podle městského soudu tedy pojem zákazník, i v daném případě, zahrnuje rovněž osobu, v jejíž prospěch byla cestovní smlouva uzavřena, tedy spolucestující. Proto nelze tuto osobu omezit v jejím právu reklamovat porušení závazků vyplývajících z cestovní smlouvy. Jelikož se stěžovatel takového omezení dopustil, porušil tím ust. § 13 zákona o ochraně spotřebitele a Česká obchodní inspekce nepochybila, jestliže za toto porušení mu uložila sankci.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž vyjádřil nesouhlas s tím, aby byl trestán za výklad svých všeobecných podmínek, kterými žádného zákazníka nezkrátil na jeho právech. Z ustanovení všeobecných obchodních podmínek jasně vyplývá, že reklamaci může podat spolucestující osoba, když je jasně stanoveno, že tato osoba zákazníka zastupuje. Takovým případem je situace, kdy je zájezd koupen ve prospěch třetí osoby, která se sama, bez osoby, která zájezd zakoupila, cesty se stěžovatelem účastní. Dané ustanovení je myšleno toliko tak, že v případě přítomnosti obou osob má přednost v jednání osoba, která zájezd uhradila. Toto ustanovení všeobecných obchodních podmínek mělo za cíl zabránit situacím, v nichž by se zájmy zákazníka a spolucestující osoby rozcházely. Taková situace by pak byla právně nepřehledná a logicky pak všeobecné podmínky dávají přednost tomu, kdo službu zaplatil a smlouvu podepsal. Pokud Česká obchodní inspekce došla k tomu, že je to nepřípustné, tak v případě, kdy je sporný pouze výklad ustanovení všeobecných podmínek, které nikoho na jeho právech

nezkrátilo, neměla primárně přistupovat k sankci. Stěžovatel dále zopakoval svoji argumentaci uplatněnou již v žalobě, a to, že smluvní stranou je s ohledem na znění ust. § 4 zákona č. 159/1999 Sb. a o. z. pouze osoba, která uzavřela smlouvu, má povinnost uhradit cenu zájezdu a rovněž právo domáhat se v rámci reklamace odpovědnosti za vady v plnění, a to ohledně všech osob, v jejichž prospěch smlouvu uzavřela. Pokud by bylo připuštěno, že toto právo mají i spolucestující osoby, aniž by přistoupily k cestovní smlouvě a staly se tak smluvní stranou, vznikla by celá řada situací, které jsou velmi obtížně řešitelné. V případě spolucestující osoby je rovněž problémem, jaké služby by tato měla reklamovat, neboť cestovní kancelář s ní není v žádném smluvním vztahu a neměla ani možnost ji seznámit s podmínkami zájezdu. Existuje zde pouze závazek vůči osobě, která uzavřela cestovní smlouvu a kterou cestovní kancelář informovala o všech okolnostech souvisejících se zájezdem. Stěžovatel dále namítal, že pokud městský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2010, č. j. 1 As 46/2010 – 79, tak je třeba si uvědomit, že sankce je ukládána za znění podmínek v roce 2007, kdy neexistovalo rozhodnutí, které by se k dané problematice jasně vyjadřovalo. Trestat někoho za výklad práva, který je v dané věci velmi nejasný a problematický, se příčí všem právním principům, na kterých by měl být demokratický stát vybudován. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

ČOI ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že pojem zákazník nelze omezovat pouze na osobu, která cestovní smlouvu se stěžovatelem podepsala. Pokuta byla uložena právě za to, že předmětným ustanovením obchodních podmínek, jehož výklad od počátku nebyl pro správní orgán sporný, stěžovatel zkrátil právo spotřebitele plynoucí z odpovědnosti za vady. Stanovená sankce nebyla uložena za výklad práva, ale za to, že stěžovatel řádně neinformoval spotřebitele v souladu s ust. § 13 zákona o ochraně spotřebitele. Skutečnost, že stěžovatel podle svého uvážení či pohledu vykládá právo rozdílně od správního orgánu, nemůže být sama o sobě liberačním důvodem pro upuštění od uložení sankce. Proto ČOI navrhla, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a přitom neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Úkolem Nejvyššího správního soudu není provádět autoritativní výklad soukromoprávních vztahů mezi provozovatelem cestovní kanceláře a osobami, které objednávají jménem svým či jménem dalších osob anebo konzumují služby cestovní kanceláře. Úkolem správního soudnictví je přezkoumat, zda správní orgán zákonným způsobem dospěl k závěru, že stěžovatel porušil určitou konkrétní veřejnoprávní povinnost a že toto porušení naplňuje znaky správního deliktu.

Podle ust. § 24 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele v za porušení povinností stanovených v § 3, 6, 7a, § 7b, § 8 odst. 1, 2, 3 a 4, § 8a odst. 1, § 9 až 19 tohoto zákona uloží orgány uvedené v § 23 pokutu až do výše 50 000 000 Kč; při stanovení výše pokuty se přihlíží k povaze protiprávního jednání a k rozsahu jeho následků.

Podle ust. § 13 zákona na ochranu spotřebitele je prodávající povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně podmínek uplatnění rozporu s kupní smlouvou (dále jen "reklamace") spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit, a o provádění záručních oprav.

Pojem spotřebitele je pro účely zákona na ochranu spotřebitele definován v ust. § 2 odst. 1 písm. a), podle něhož se pro účely tohoto zákona rozumí spotřebitelem fyzická nebo právnická osoba, která nakupuje výrobky nebo užívá služby za jiným účelem než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami.

Z citovaných ustanovení je patrný jak smysl a účel veřejnoprávní regulace podnikání spočívající v poskytování zboží či služeb spotřebitelům, tak okruh osob, které jsou jako spotřebitelé zvláštním způsobem veřejnoprávně chráněny mimo jiné tím, že jim prodávající, tedy podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby, je povinen v souvislosti s poskytovaným plněními poskytnout určité informace. Smyslem a účelem veřejnoprávní povinnosti podle § 13 zákona na ochranu spotřebitele je zajistit, aby spotřebitel, který si jako neprofesionál nemusí být vědom soukromoprávních práv, jež v této souvislosti má, obdržel dostatečnou informaci, jakým způsobem může uplatnit odpovědnost prodávajícího za vady výrobků či služeb, a tedy prosadit svůj oprávněný zájem na tom, aby dostal, na co má podle soukromého práva nárok. Spotřebitelem pak zákon na ochranu spotřebitele rozumí široký okruh osob, které jsou příjemci výrobků na základě toho, že je nakoupily, nebo uživateli služeb poskytovaných prodávajícím, přičemž musí jít o osoby, které nakupují výrobky nebo užívají služby mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo samostatného výkonu svého povolání.

Uvedené úvahy vedou k závěru, že spotřebitelem ve smyslu zákona na ochranu spotřebitele může být i osoba, která sama neuzavřela soukromoprávní smlouvu, na základě níž užívá služeb poskytovaných jí prodávajícím. Zejména tomu tak bude tehdy, je-li sjednáno nebo stanoví-li kogentní norma soukromého práva či právo veřejné, že tím, kdo užívá určité služby, je, má či může být i někdo jiný, než kdo je podle soukromého práva na svůj účet objednal. Takovým případem je úprava činnosti cestovních kanceláří obsažená v zákoně č. 159/1999 Sb. Zákonodárce zvolil přísnější regulaci činnosti cestovních kanceláří zejména proto, aby ochránil konzumenty jejich služeb, tedy typicky spotřebitele ve smyslu zákona na ochranu spotřebitele, před případnou platební neschopností a úpadkem těchto kanceláří a zajistil určitý standardizovaný obsah poskytovaných služeb. Proto zákon č. 159/1999 Sb. obsahuje značně rigidní veřejnoprávní i soukromoprávní regulaci. V rovině soukromého práva výrazně omezil možnost cestovních kanceláří smluvně snížit nebo modifikovat standard ochrany spotřebitelů zaručený ustanoveními objektivního práva a v rovině veřejnoprávní zavedl přísné podmínky působení cestovních kanceláří na trhu, zejména pak povinné smluvní pojištění těchto kanceláří proti úpadku. Není na Nejvyšším správním soudu, aby spekuloval nad smysluplností takové regulace a nad tím, zda by nebylo na místě ponechat větší prostor smluvní volnosti smluvních stran. V této souvislosti pouze konstatuje, že regulace stanovená zákonem č. 159/1999 Sb., jakkoli je velmi přísná, nevybočuje z ústavních limitů, kterými může být omezeno právo podnikat na straně provozovatelů cestovních kanceláří (viz čl. 26 odst. 1, 2. alt. Listiny základních práv a svobod) a všeobecná svoboda jednotlivce jednat podle své libosti na straně konzumentů služeb cestovních kanceláří (čl. 2 odst. 3, čl. 4 Listiny základních práv a svobod).

Ve vztahu mezi zákonem na ochranu spotřebitele a zákonem č. 159/1999 Sb. je podstatné, koho má zákon č. 159/1999 Sb. za osoby, které lze podřadit pod pojem spotřebitele ve smyslu zákona na ochranu spotřebitele. Těmito osobami jsou zákazníci ve smyslu § 4 zákona č. 159/1999 Sb., který stanoví, že zákazníkem je osoba, která uzavře s cestovní kanceláří cestovní smlouvu, nebo osoba, v jejíž prospěch byla tato smlouva uzavřena a zákazníkem je i osoba, na kterou byl zájezd převeden za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem. V oblasti služeb cestovních kanceláří tedy může být spotřebitelem nejen ten, kdo s cestovní kanceláří uzavře na svůj účet a ve prospěch sebe či jiného cestovní smlouvu, ale i ten, v jehož prospěch byla tato smlouva uzavřena a kdo tedy není smluvní stranou soukromoprávního vztahu mezi cestovní kanceláří a tím, kdo svým jménem tento vztah s cestovní kanceláří uzavřel, nýbrž pouze jakýmsi beneficiantem takového soukromoprávního vztahu. Z hledisek smyslu a účelu cestovní smlouvy (úplatného poskytnutí zájezdu, tedy typicky jakéhosi cestovního zážitku přinášejícího konzumentovi prostřednictvím souboru hmotných i nehmotných plnění radost, poznání, vzrušení nebo jiné podobné benefity) je pochopitelné, že i ten, kdo je „pouhým" beneficientem plnění z cestovní smlouvy, má být informován, jak se může svých práv domáhat. Argumentace stěžovatele, že případné reklamace beneficianta se mají dít pod jakousi supervizí toho, kdo cestovní smlouvu uzavřel, s tím, že v případě sporu má vůle beneficianta ustoupit, neodpovídá ustanovením zákona č. 159/1999 Sb., konkrétně první větě § 4, v níž byla jasně vyjádřena vůle zákonodárce vztáhnout práva vůči cestovní kanceláři nejen na toho, kdo s cestovní kanceláří uzavře na svůj účet a ve prospěch sebe či jiného cestovní smlouvu, ale i na toho, v jehož prospěch byla tato smlouva uzavřena. Dikce § 4 zákona č. 159/1999 Sb. pak není v rozporu s ustanoveními zákona o ochraně spotřebitele, ba naopak. Obě tyto právní úpravy na sebe logicky navazují. Skutečnost, že se jedná o rigidní a smluvní volnost velmi omezující právní úpravu s množstvím veřejnoprávních ochranných norem, nemůže sama o sobě vést k nedodržování takové regulace nebo k jejímu výkladu zjevně proti dikci i smyslu a účelu zákona. Jedinou cestou k jejímu odstranění by bylo její napadení pro protiústavnost, avšak k tomu, jak již bylo shora uvedeno, nevidí Nejvyšší správní soud důvodu.

Úmyslem zákonodárce zjevně bylo zavést v zákoně č. 159/1999 Sb. právní úpravu odpovídající právu EU. To vyplývá zejména z obecné části důvodové zprávy k zákonu. Ve zvláštní části se k navrhovanému § 4, jehož schválené znění odpovídá dikci vládního návrhu, uvádí: *Definice zákazníka ve Směrnici - viz příloha. Formulace této definice ve Směrnici je značně složitá a nesrozumitelná, nehledě k tomu, že zavádí tři druhy zkratek, které však prakticky pro zákonnou úpravu nejsou nutné. S ohledem na srozumitelnost, zejména pro zákazníka, byla tato definice upravena při zachování smyslu definovaného Směrnicí. Zjednodušení definice zákazníka umožnila i její formulace ve vazbě na cestovní smlouvu. Definice zákazníka úzce souvisí s cestovní smlouvou, kterou upravuje § 12 návrhu - novela občanského zákona (bod 2). Předkladatel proto zvažoval, kam tuto definici zařadit. Vzhledem k tomu, že tento pojem je používán již v textu vlastního zákona, byla jeho definice zařazena přímo do textu zákona a ne až do novely občanského zákoníku.*

Ve shodě s právním názorem vyjádřeným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2010, č. j. 1 As 46/2010 – 79, na který odkázal městský soud v napadeném rozsudku, tedy má Nejvyšší správní soud za to, že právní úprava v § 4 zákona č. 159/1999

Sb. byla zjevně inspirována čl. 2 bodem 4. směrnice Rady 90/314/ES, podle něhož je *"spotřebitelem" osoba, která si koupí nebo se zaváže, že si koupí, soubor služeb ("hlavní smluvní strana") nebo jakákoli osoba, jejímž jménem se hlavní smluvní strana zavazuje ke koupi souboru služeb ("ostatní příjemci") nebo jakákoli osoba, na kterou hlavní smluvní strana nebo ostatní příjemci převedou soubor služeb ("příjemce").* Inspirací byl nejen citovaný článek směrnice, ale i odstavec 10 jejího odůvodnění, který může být vykládán tak, že smysl a účel čl. 2 bodu 4. směrnice vnímá šířeji než je jeho doslovná dikce (z doslovné dikce vyplývá, a hovoří pro to i srovnání různých jazykových znění směrnice, např. anglického, francouzského, německého, slovenského či polského, že „ostatním příjemcem" má být pouze osoba, jejímž jménem se hlavní smluvní strana zavázala ke koupi souboru služeb, ne však nutně prostý beneficiant služeb, který služby obdrží proto, že je svým jménem a na svůj účet objednala hlavní smluvní strana). Odůvodnění směrnice zdůrazňuje, že účelem je mimo jiné to, že spotřebitel musí využívat ochrany zaváděné touto směrnicí bez ohledu na to, zda je smluvní stranou, příjemcem nebo členem skupiny, na jejíž účet uzavřela smlouvu na souborné služby jiná osoba. Pojem příjemce v odůvodnění může být vykládán v obecném jazykovém smyslu, a nikoli ve smyslu legislativní zkratky zavedené až v čl. 2 bod 4. směrnice. V takovém případě by příjemcem bylo nutno rozumět každého, kdo dostává soubor služeb, ať jej již objednal on sám nebo jiná osoba, a to jak jménem a na účet příjemce, tak jménem a na účet svůj vlastní. Jakkoli tedy byla tato směrnice českému zákonodárci inspirací (a po vstupu České republiky do EU se stala minimálním standardem, kterému musela odpovídat vnitrostátní legislativa), lze konkrétní dikci § 4 zákona č. 159/1999 Sb. vnímat jako přesahující tento minimální nezbytný standard. Je však suverénním právem vnitrostátního zákonodárce zavést standard ochrany přesahující požadavky práva EU, nedostane-li se tím z jiných důvodů s právem EU do rozporu. Takový rozpor však úprava v § 4 zákona č. 159/1999 Sb. *prima facie* nevykazuje.

Nejvyšší správní soud pojem zákazník v citovaném rozsudku ve skutkově obdobném případu interpretoval a odůvodnil, proč je nutno jej vykládat tak, že zahrnuje každou spolucestující osobu a v nyní projednávaném případě nebyl shledán důvod se od vysloveného závěru odchýlit. Všeobecné obchodní podmínky stěžovatele obsahovaly ustanovení, které umožňovalo spolucestující osobě uplatnit svá práva pouze v případě, kdy „je jasně stanoveno, že taková osoba zákazníka zastupuje". Toto ustanovení tak omezuje podmínky reklamace u spolucestujících osob pouze na případy, kdy by byly zmocněny hlavní smluvní stranou k zastupování při reklamaci. K tomu Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 8. 2010, č. j. 1 As 46/2010 – 79, mimo jiné uvedl, že „*omezovat výklad pojmu zákazník pouze na osobu, která podepsala cestovní smlouvu s provozovatelem cestovní kanceláře, nelze. Takový výklad by nadto byl v mnoha případech absurdní - např. v situaci, kdy je cestovní kancelář dle § 852k odst. 1 občanského zákoníku povinna poskytnout zákazníkovi v nesnázích rychlou pomoc, nebo v případě, že by se cestovní kancelář domáhala zproštění odpovědnosti za škodu způsobenou porušením právní povinnosti s tím, že tuto škodu nezavinila ona ani jiní dodavatelé služeb cestovního ruchu poskytovaných v rámci zájezdu a škoda byla způsobena zákazníkem, dle § 852j odst. 2 písm. a) (...). Poukázat lze rovněž na § 852i odst. 2 občanského zákoníku, podle nějž „[n]esplní-li cestovní kancelář své povinnosti vyplývající z cestovní smlouvy nebo tohoto zákona řádně a včas, musí zákazník uplatnit své právo u cestovní kanceláře bez zbytečného odkladu (...)". Lze si přitom představit situace, kdy je zájezd určitou osobou zakoupen ve prospěch osob jiných, tato osoba (která podepsala cestovní smlouvu) se jej však*

sama neúčastní. Při akceptaci výkladu pojmu zákazník, jak je prosazován stěžovatelem, by mohlo být za určitých okolností velice obtížné dostát uvedenému požadavku.“

Dikce § 4 zákona č. 159/1999 Sb. ve spojení s dikcí § 13 zákona na ochranu spotřebitele i se smyslem a účelem informační povinnosti podle tohoto ustanovení tvoří ve svém souhrnu přesvědčivé důvody pro závěr, že zákazníkem je každý, kdo je na základě cestovní smlouvy (ať již ji s cestovní kanceláří uzavřeli kdokoli a ať tak učinil svým jménem na svůj účet, svým jménem na cizí účet nebo cizím jménem na cizí účet) beneficientem služeb zájezdu poskytovaného cestovní kanceláří. Pokud tedy čl. VII. Všeobecných obchodních podmínek stěžovatele měl takový obsah, že pojmu zákazník dával užší obsah a určitým osobám, které by byly zákazníky ve smyslu § 4 zákona č. 159/1999 Sb., v určité míře právo uplatnit reklamaci upíral, šlo o takové jednání stěžovatele, jímž došlo k porušení jeho informační povinnosti podle § 13 zákona na ochranu spotřebitele, neboť poskytoval spotřebitelům informace o jejich právech s jiným (užším) obsahem, než jaký vyplýval ze zákona. Nemuselo tedy dojít ke skutečnému poškození zákazníka, jak namítal v kasační stížnosti.

Nelze přijmout ani argumentaci stěžovatele, že v době, kdy jeho Všeobecné obchodní podmínky obsahovaly předmětnou pasáž v čl. VII., nemohl vědět, jak k výkladu pojmu zákazník, podle jeho názoru nejednoznačnému, přistoupí judikatura správních soudů. Nejvyšší správní soud připouští, že interpretace § 4 zákona č. 159/1999 Sb. ve světle příslušných ustanovení směrnice Rady 90/314/ES nemusí být vnímána jako jednoznačná. V tom má pravdu stěžovatel, a nikoli správní orgán. Na tom, že svým jednáním uvedené ustanovení stěžovatel porušil, to však nic nemění. Výklad, který preferoval stěžovatel, je hajitelný, avšak ve srovnání s výkladem, který zaujaly správní orgány i správní soudy, výrazně méně přesvědčivý. Stěžovatel jako profesionál v oboru cestovního ruchu věděl či vědět měl a mohl, že právní úprava cestovních kanceláří v zákoně č. 159/1999 Sb. klade velký důraz na ochranu spotřebitele. Mohl tedy rozpoznat, že hájí výkladovou alternativu, která – právě s ohledem na smysl a účel právní regulace cestovních kanceláří – s velkou mírou pravděpodobnosti nemusí obstát, a proto mohl a měl preventivně postupovat tak, aby své všeobecné obchodní podmínky přizpůsobil té výkladové alternativě § 4 zákona č. 159/1999 Sb., která více chrání postavení spotřebitelů. Navíc odpovědnost za správní delikt podle § 24 odst. 1 zákona na ochranu spotřebitele je odpovědností objektivní, tj. odpovědností za to, že nastane protiprávní následek či stav, i když ten, kdo jej způsobil, nejednal zaviněně. Míra zavinění a závažnost a nebezpečnost protiprávního jednání (včetně případných důvodů, které toto jednání v určité míře ospravedlňují, tedy i toho, zda se stěžovatel mohl opatrným postupem a nespoléháním se na právně méně přesvědčivou výkladovou variantu porušení zákona vyvarovat a zda bylo spravedlivé to po něm požadovat) se posuzuje v rámci posuzování povahy protiprávního jednání, jak je uvedeno v § 24 odst. 1 *in fine* zákona na ochranu spotřebitele, a projeví se zejména ve výši pokuty. V tomto ohledu nelze napadenému správnímu rozhodnutí nic vytýkat.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ust. § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a ČOI žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2011

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu